

**PLAN MOT KRÄNKANDE
BEHANDLING, TRAKASSERIER/
AKTIVA ÅTGÄRDER MOT
DISKRIMINERING**

Västra Skolområdet

Läsåret 2024/2025

Höglundaskolan
Svanskog skola
Nysäter skola

Innehållsförteckning

1. Syfte och mål
2. Hälsöfrämjande arbete
  - 2.1 Tillgängliga lärmiljöer
3. Förebyggande arbete
  - 3.1 Undersöka
  - 3.2 Sammanställning av resultat
  - 3.3 Sammanfattande analys
4. Åtgärder
  - 4.1 Aktiviteter och tidsplan
  - 4.2 Diskrimineringsgrunderna
  - 4.3 Åtgärdsrutin
5. Följa upp och utvärdera

1. Syfte och mål

Syftet med denna plan är att Västra skolområdet ska arbeta med elevernas lika rättigheter. Likabehandlingsarbetet regleras av tre regelverk; Diskrimineringslagen (2008:567), Skollagen (2010:800) och Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197).

Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation vilket vi har valt att redovisa i form av en *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering* enligt 6 kap 8§ Skollagen och 3 kap. Diskrimineringslagen.

Lagarna ställer krav på att vi bedriver ett målinriktat arbete för att främja elevernas rättigheter. Skolan ska också bedriva ett målinriktat arbete för att främja trygghet och trivsel samt förebygga trakasserier, diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skolan har också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk.

2. Hälsöfrämjande arbete

Hälsöfrämjande arbete är skolans aktiviteter som syftar till att skapa trygghet och trivsel samt utifrån kunskapsuppdraget gällande normer och värden. Arbetet inom Västra skolområdet utgår från att skapa tillgängliga lärmiljöer och hälsöfrämjande aktiviteter kopplas till dessa områden.

2.1 Tillgängliga lärmiljöer

Pedagogisk lärmiljö:

- Fortsätta arbeta aktivt med skoldags- och lektionsstruktur:
  - Genom kollegiala lärsamtal samt fortbildningsinsatser för personalen arbeta för att främja tillgängligheten för alla elever samt stärka ledarskapet i klassrummet.
  - Introducera och arbeta med de digitala verktyg som finns tillgängliga i kommunen.
  - Förstärka undervisningen och skoldagsstrukturen med hjälp av visuellt stöd och andra lärverktyg, t.ex genom bildstöd, digitala hjälpmedel m.m.

- Fortsätta arbeta med ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i både undervisningssituationer och under hela skoldagen.
- Utveckla arbetet med att göra elever delaktiga i sin skolvardag och hitta sätt att ge eleverna inflytande i undervisningen efter ålder och mognad.

Fysisk lärmiljö:

- Aktivt arbeta med tillgängligheten i klassrummet med t ex skärmar och hörlurar, kognitiva hjälpmedel och digitala verktyg.
- Fortsätta arbetet med att skapa en lugn skolmiljö, både i klassrum och allmännytor, utan onödig stimuli.

Social lärmiljö:

- Skapa ett **socialt team** med uppdrag att utarbeta arbetsformer för skoldagsstruktur:
  - *Elevdelaktighet*: Planera och aktivt arbeta med ämnen och innehåll på klassråd, elevråd och måltidsråd.
  - *Undervisningsfri tid*: rastaktiviteter, strukturstöd och SKUA i undervisningsfria situationer
  - *Lågaffektivt bemötande och normmedvetet förhållningssätt hos personalen*: planera innehåll och leda kollegiala lärträffar samt ta fram en plan för fortsatt skolgemensamt arbete med normer och värden, fokus rastvärdskap och språkbruk.
    - Rastvärdskap: Lärande i hela skoldagen
    - Språkbruk: Utveckla och systematisera arbete kring språkbruk och normer riktat direkt till eleverna.

3. Förebyggande arbete

RisKFörebyggande arbete är skolans aktiviteter som syftar till att motverka situationer och beteenden som riskerar påverka skolvardagen för eleverna negativt. Arbetet på Västra skolområdet utgår från vad som framkommer i det systematiska kvalitetsarbetet enligt årshjul kopplat till detta.

3.1 Undersöka

Underlag för kartläggning

1. Uppföljning och utvärdering av tidigare års aktiviteter.
2. Incidentrapporter och kränkingsutredningar.
3. Resultat av trygghetsvandringen.
4. Elevernas svar på elevenkäter.

En sammanställning görs av elevhälsoteamet vid vårterminens slut och redovisas för personal som analyserar materialet och formulerar direkta och förebyggande åtgärder. Redovisas och bearbetas med elever i september.

3.2 Sammanställning av resultat

Resultat redovisas utifrån tidigare organisationsuppdelning.

Resultat Höglundaskolan

Tryggheten på Höglundaskolan är fortsatt hög och det är 91 % av eleverna som svarar att de alltid eller oftast är trygga på skolan, dock har tryggheten minskat sedan höstterminen 2022. Fler flickor känner sig rädda för andra elever än vad pojkar gör. En hög andel av eleverna, 84 %, litar på att vuxna på skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad, det har försämrats sedan ht-22. Det är fler flickor som upplever att vuxna på skolan har koll på vad som händer på raster än pojkar. En hög andel av eleverna, 87 %, har aldrig eller sällan varit utsatta för elaka kommentarer eller taskiga ord i skolan från andra elever. Det är 8 % av eleverna som har blivit utsatta för elaka kommentarer eller taskiga ord på internet.

Många elever, 86 %, upplever att de kan vara sig själva i skolan, med en jämn fördelning mellan pojkar och flickor.

Incidentrapporter

Utifrån incidentrapporterna läsår 23/24 ses ett mönster att många incidenter startat verbalt och utvecklats till fysiskt våld. Språkbruket har eskalerat sedan ht-23 till vt-24. Valen av ord har blivit grövre, där även gränserna om vad som är ett acceptabelt språkbruk och inte, har suddats ut. Många incidenter börjar med ”skojbråk” som sedan går över till taskiga kommentarer och fysiskt våld. Ett större antal incidenter har skett på mellanstadiet i jämförelse med lågstadiet. Det har skett incidenter både i och utanför klassrummet, främst är det på lektionsfri tid det vill säga raster, övergång mellan lektioner och till matsalen. Det har ökat med incidenter i klassrummet vt-24 i jämförelse med ht-23. Incidentrapporter som inkommit från anpassad grundskola F-6 handlar om utbrott i affekt som kan resultera i fysiska och verbala utbrott mot personal och elever.

Utredning om kränkande behandling och/eller trakasserier/diskriminering

Kränkningsärenden har ökat under läsåret 23/24 i jämförelse med tidigare läsår. Främst gäller kränkingsärenden konflikter mellan elever där de uttrycker sig oacceptabelt och/eller fysiskt våld blir en konsekvens. Identifierade diskrimineringsgrunder som är kopplande till utredningar som gjorts under läsår 23/24 är etnisk tillhörighet och sexuell läggning.

Trygghetsvandringen

Under hösten genomfördes trygghetsvandringen på både låg och-mellanstadiet. Eleverna på lågstadiet upplevde att de kände sig trygga på många platser på skolan. De platser som eleverna kände sig otrygga var i omklädningsrummen vid idrotten och vid toaletterna på respektive spår, då det kan vara svårt att låsa dörrarna. Skolgården kan upplevas ha bristande belysning på hösten/vintern på morgonen/eftermiddagen. Vid olika aktiviteter på skolgården exempelvis fotbollsplan eller gaggabollsplan kan det kännas otryggt då platserna förknippas med "tjafs" och konflikter. Eleverna upplever att det finns risk för halka och fall vid berget som kan skapa en otrygghet.

Mellanstadiet upplever trygghet på flera platser inne i skolan men känner en otrygghet vid kapprummet och vid toaletterna i kapprummet. Eleverna önskar även draperi för mer trygghet i omklädningsrummen vid idrotten. Skolmiljön ute upplevs trygg dock finns en känsla av otrygghet vid diverse spel och aktiviteter då det lätt kan förekomma konflikter som eskalerar till fysiskt och verbalt våld. Eleverna påpekar att Gagaboll och Six Square är de två aktiviteter som innebär risk för konflikter och otrygghet.

Resultat Ytterskolor

Svanskog Skola

Elevenkäten som besvarades på vårterminen -24 visar att tryggheten sjunker bland eleverna i Svanskog i jämförelse mot ht-23 på 4 av 6 av trygghetsfrågorna. Frågorna som besvarades där upplevelsen av trygghet sjunkit var hur man upplevde rädsla för någon vuxen på skolan, om de vuxna reagerar om någon blir illa behandlad, hur eleverna upplever att de kan vara sig själva samt fråga om man känner sig trygg i skolan. Frågan där eleverna upplevde ökad trygghet gällde upplevelsen att vuxna har koll på vad som händer på rasterna samt rädsla för någon annan elev

Frågan gällande språkbruk var ny i enkäten vt-24 och visade att ungefär hälften av eleverna känner sig utsatta för elaka kommentarer från andra elever på både Svanskog skola samt att bli utsatt på internet är en markant mindre andel elever.

Nysäter Skola

Elevenkäten som besvarades på Nysäter skola visade att upplevelsen av trygghet hade ökat på 2 av trygghetsfrågorna. Detta gällde upplevelsen av vuxna har koll på vad som händer på rasterna och att eleverna känner att de kan vara sig själva. Upplevelsen av att inte vara rädd för någon vuxen samt den generella upplevelsen av trygghet ligger kvar på samma siffra.

Frågan gällande språkbruk var ny i enkäten vt-24 och visade att ungefär hälften av eleverna känner sig utsatta för elaka kommentarer från andra elever på både Svanskog och Nysäter skola samt att bli utsatt på internet är en markant mindre andel elever. De upplevelser i trygghet som sjunkit gäller den andel elever som uppger att de känner sig rädda för någon annan elev samt andelen elever som anser att de vuxna reagerar om någon blir kränkt.

Utredning om kränkande behandling och/eller trakasserier/diskriminering

Genom analys av kränkingsärenden och incidentrapporter tillsammans med trygghetsvandring blir det synligt att det är vid undervisningsfri tid som de flesta elever känner sig otrygga eller blir utsatta för kränkningar. De platser eller områden som identifierats som högprioriterade för insatser kring trygghetsskapande arbete är toaletter, skolgård, idrottens omklädningsrum och raster samt fri lek på fritids.

I flera incidentrapporter blir det synligt att konflikter mellan elever många gånger handlar om språkbruk där diskrimineringsgrunderna kan identifieras utifrån kön, etnicitet och sexuell läggning. Detta går också i linje med de kränkingsrapporter som gjorts under året där vi ser en tydlig koppling till både språkbruk (kränkande uttryck och diskrimineringsgrundande uttryck) och fysiskt våld.

Trygghetsvandring

Under hösten -23 genomfördes trygghetsvandring med samtliga elever och de områden som identifierades som mindre trygga var:

- Skolgård (rastvärdar cirkulerar inte runt, syns inte, skogen upplevs otrygg bland de mindre eleverna samt stor skolgård med avstånd till närmsta vuxen. Hänsyn bör tas till att den upplevda otryggheten kan bero på att ingen rastvärd fanns i närheten just i det exakta ögonblicket eventuell händelsen skett.
- Toaletter (ofräscha och dåligt ljus, rädd för att någon ska komma in eller inte vågar låsa dörren.
- Idrott/omklädningsrum (kränkningar oftast i form av negativt språkbruk, ingen vuxen i närhet)
- Korridorer (skojbråk som övergår till allvar)

3.3 Sammanfattande analys

Inom västra skolområdet kan det utifrån uppföljningar och utvärderingar av förra årets likabehandlingsarbete, kränkingsutredningar och incidentrapporter konstateras att det som elever och personal uppmärksammat som en trend är ett ökat negativt språkbruk bland eleverna. Detta kan vara orsaken till känslan av

upplevd otrygghet hos eleverna i olika skolmiljöer. I flera incidentrapporter blir det synligt att konflikter mellan elever många gånger handlar om språkbruk där diskrimineringsgrunderna kan identifieras utifrån kön, etnicitet och sexuell läggning utifrån respektive skola. Detta går också i linje med de kränkingsrapporter som gjorts under året där vi ser en tydlig koppling till både språkbruk (kränkande uttryck och diskrimineringsgrundande uttryck) och fysiskt våld. Personalen kan också se och signalerar om ett ökat normbrytande beteende hos ett antal elever som kan påverka trygghet och studiero.

Två områden som inte mätts under ht-23 var språkbruk i skolan och på internet. Ett område vi ändå kunnat koppla till upplevelsen av trygghet genom analyser av kränkingsanmälningar. Dessa har nu lagts till i elevenkäten vt-24 och kunde då besvaras. Resultaten visade att hälften av eleverna i Nysäter och Svanskog upplever att de varit utsatta för elaka kommentarer eller taskiga ord i skolan från andra elever, medan något mindre andel av eleverna upplever att de utsätts för elaka kommentarer på internet. Tillskillnad från Höglundaskolan där ett mindre antal (13%) elever upplevde att de blivit utsatta för elaka kommentarer eller taskiga ord i skolan och även ett mindre antal elever som blivit utsatta på internet.

Sammanställning av trygghetsenkäten för läsåret 2022/23 och 2023/24 skiljer sig något åt då innehållet i enkäten förändrats samt antal frågor kortats ner. De frågor som handlar om "elevernas upplevelser kring kränkningar och trygghet i skolan" är jämförbara med tidigare årsresultat. Sammanställningen av resultaten skiljer sig också från föregående år då de tidigare resultaten presenterats sammanlagt för fyra ytterskolor, medan det nya resultatet presenteras per skola då Ytterskolorna delats upp i två områden där nu Höglundaskolan, Nysäter och Svanskog ingår i västra skolområdet, vilket gör resultaten mer tydliga för enskild representerad skola.

4. Åtgärder

Åtgärdande arbete är skolans insatser som syftar till att agera utifrån händelser och beteenden som påverkar skolvardagen för eleverna negativt. Arbetet på Västra skolområdet utgår från den förvaltningsövergripande rutin som finns framtagen.

- Socialt team skapar tillsammans med personal och elever de åtgärder som behöver fortsätta arbetas med för en större ökad upplevd trygghet.
- Socialt team skapar tillsammans med skolledning, personal och elever de åtgärder som framkommer i trygghetsvandring.

4.1 Aktiviteter och tidsplan

Sammanställning Tillgängliga lärmiljöer

Behov	Åtgärder	Hur	Genomförande-ansvarig
Fortsatt arbete med Skoldags- och lektionsstruktur	Socialt team	Uppdrag via elevhäloteam	Skolledning
	Fortbildningsinsatser	Kollegialt lärsamtal	Socialt team
	Digitala verktyg	Enl. förvaltningens planering	Specialpedagog
	Fortsatt arbete med tillgängliga lärmiljöer i skoldagsstrukturen	Skapa stödstrukturer i skolvardagen Fortbildningsinsatser utifrån undervisning	Sociala teamet och specialpedagog Pedagogiskt team
Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt	Fördjupande och återkommande fortbildning	Kollegialt lärande	Pedagogiskt team
Elevers delaktighet i sitt eget lärande	Riktat uppdrag för att få fokus på arbetet	Klassråd och elevråd	Skolkurator
Tillgänglighet i klassrummet	Skapa förutsättningar för pedagoger att använda klassrumsmiljön kreativt utifrån elevers behov	Tillhandahålla kognitiva hjälpmedel och rusta klassrum	Skolledning
		Fördjupande och återkommande fortbildning	Pedagogiskt team
Tillgänglighet i skolmiljön	Skapa förutsättningar för en lugn skolmiljö	Återkommande påminna om att rensa från stimuli	Skolledning, EHT, Sociala och pedagogiska teamet
Öka tryggheten i omklädningsrum och korridorer	Ökad tillsyn av undervisande lärare. I de fall som det behövs läggs samverkansschema mot klassen.	Trygghetsenkät, elevråd, klassråd	Undervisande lärare. Personal i samverkan.
Förtydliga rutiner för vikarier.	Tydlig planering för vikarie med lärarens personliga schema. Rastregler och matsalsregler förtydligas i vikarierutin som finns i	Uppföljning med personal.	All undervisande personal. Specialpedagog (samverkansschema)

	en vikariepärm.		
Värdegrundsarbete med genus, normer och värden i samverkan med kurator. Språkbruk	Kurator följer årshjul med insatser mot klasser och är aktivt deltagande i värdegrundsarbetet. Kommungemensamma planeringar kopplade till kuratorns arbete. Övningar och annat material som kurator kan bistå med vid behov i klasser.	Trygghetsenkät, elevenkät, incidentrapporter, kränkingsutredningar och trygghetsvandring. Plan för värdegrundsarbete genomsyrar all verksamhet under läsåret	Kurator Mentor Alla pedagogisk personal
Arbeta med rastvärdarnas uppdrag, synliggöra rastvärdar och skapa aktiviteter för eleverna på rasterna.	Alla rastvärdar använder gul väst för att bli synliga. Rastaktiviteter för att öka tryggheten på rasterna samt skapa en trygg skolgårdsmiljö.	Utvärdera rastvärdsschema, innehåll i incidentrapporter, kränkingsutredningar och trygghetsenkäten	All personal

4.2 Diskrimineringsgrunderna

Diskrimineringsgrund	Resultat	Analys/ åtgärder
Kön	-Pojkar överrepresenterade i incidenter och kränkningar.	Normer: behov av arbete med elevers respekt för allas olikheter.
Könstillhörighet	- Inget aktuellt ärende finns.	Främjande arbete i klasserna i form av filmvisning och diskussion om diskrimineringsgrund samt begrepp.
Religion	- Inget aktuellt ärende finns	Främjande arbete i klasserna i form av filmvisning och diskussion om diskrimineringsgrund samt begrepp.
Etnicitet	-Olika etniciteter respekterar inte varandra	Normer: behov av arbete med respekt för allas olikheter
Funktionsnedsättning	Flertal incidentrapporter kopplat till anpassad grundskola.	Undersöka vidare kring riktade insatser till elever och

	NPF diagnos leder till utsatthet och utsätter	personal kopplade till anpassad grundskola på individ- och gruppnivå gällande förståelse för sin egen och andras funktionsnedsättningar. Främjande arbete i klasserna i form av filmvisning och diskussion om diskrimineringsgrund samt begrepp.
Sexuell läggning	Elev blir trakasserad för sin sexuella läggning.	Främjande arbete i klasserna i form av filmvisning och diskussion om diskrimineringsgrund samt begrepp.
Ålder	Inget aktuellt ärende finns	Främjande arbete i klasserna i form av filmvisning och diskussion om diskrimineringsgrund samt begrepp.
Kränkning	-Verbalt våld - Fysiskt våld	Riktat arbete med språkbruk, uppdrag till socialt team att ta fram arbetsmaterial riktat till elever, fördjupad fortbildning till personal.

4.3 Åtgärdsrutin

Västra skolområdet följer den förvaltningsövergripande rutinen, se bilaga.

5. Följa upp och utvärdera

För att säkra det systematiska kvalitetsarbetet följer likabehandlingsarbetet följande årshjul.

Tidpunkt	Aktivitet	Ansvar för genomförande	Deltagare
Augusti	Upprätta Plan mot kränkande behandling	Skolkurator	Elevhälsopersonal
September	Presentation för personal	Skolkurator	All personal
	Presentation för elever	Klassföreståndare	Elever
Oktober	Elevenkät Elevens röst: Trygghetsvandring	Intendent Skolkurator/Klassföreståndare	Klassföreståndare Elever
November	Sammanställning enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator
November	Analys av enkätresultat	Skolkurator	Elevhälsopersonal
Januari	Återkoppling enkätresultat + analys för personal	Skolkurator	All personal
	Genomgång av viktiga begrepp, rutiner och dokument	Rektor	All personal

Februari	Återkoppling enkätresultat, analys + begreppsgenomgång för eleverna	Skolkurator	Skolkurator, personal och elever
April	Elevenkät	Intendent	Klassföreståndare
	Elevens röst: trygghetsvandring	Skolkurator/Klassföreståndare	Elever
Maj	Sammanställning av enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator
Juni	Analys av: Enkätresultat Övrigt underlag	Skolkurator	Elevhälsopersonal